

Kirkerådet

post.kirkeradet@kirken.no

Deres ref.:

Vår ref.:21-007ah

Dato: 8. februar 2021

Strategi for Den norske kirke 2022-2025 – høringsvar

Med over 9000 medlemmer er Creo Norges største kunstnerorganisasjon. Vi arbeider for å sikre medlemmene våre bedre lønns-, og arbeidsvilkår, enten de er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende. Creo er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge (LO).

Vi viser til høringsbrev og høringsnotat av 10. november 2020 angående Strategi for Den norske kirke 2022-2025. Creo takker for muligheten for å gi vår tilbakemelding og har følgende kommentarer til det fremlagte høringsnotatet.

Kirken og kulturen

Den norske kirke er den eldste kulturinstitusjonen vi har i landet, og har forvaltet denne arven med selvfølgelighet gjennom 1000 år. Det siste decenniet kan det imidlertid avleses en viss forskyving over til sosial-etiske utfordringer, diakoni og undervisning i tillegg til kirkens kontinuerlige arbeid og fokus på gudstjenestearbeidet. Det har vært riktig og viktig for kirken å satse på diakonale tiltak på mange felt. Dette har vist seg å være positivt både for samfunnet og kirken. Ettersom kirken også fikk ansvar for å drive dåps- og trosopplæring ble det naturlig at denne sektoren fikk oppmerksomhet. Dessuten har kirken de siste årene brukt mye tid og ressurser på «å finne seg selv» i forbindelse med det store reformarbeidet som er nødvendig for at den kan bli et trossamfunn som står på egne bein med de forvaltningsmessige krav som ligger i dette.

I tider med økende byråkratisering og styring av kirken innenfra har det vært viktig å forankre arbeidsoppgaver og satsningsområder med vedtak gjort i formelle fora. Både de mange utredninger og ulike utvalgsarbeid underbygger viktigheten av vedtatte strategier.

Kunsten og kulturen som formidlingsmåte og bærer av umistelige verdier i uttrykk og form som arkitektur, litteratur, retorikk, kirkekunst og kirkemusikk har «alltid» vært kirkens arv. Denne arven havnet etter hvert i ei bakevje hvor kirkens styrende organer ikke hadde høy nok bevissthet om dette. Kirkens kulturelle forpliktelse ble tilsynelatende ansett som selvfølgelig og hadde derfor ikke behov for å bli ivaretatt på samme måte som diakoni, undervisning og kirkelig organisering. Resultatet av denne behandlingen ble etter hvert merkbart, og det ble iverksatt tiltak rundt 2000-årskiftet for å bøte på dette. I 2005 kom kirkens kulturmelding, «Kunsten å være kirke». Den var et vannskille i kirkens kulturforståelse. Siden ble «Plan for kirkemusikk» som rammeplan for lokal kultursatsning

laget, og i 2018 behandlet Kirkemøtet saken om «Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing»

Her slår Kirkemøtet fast at *«Kirkemusikk og andre kunstneriske uttrykksformer er integrert i og utvider kirkens forkynnelse, trospraksis og tilbedelse. Kirkemøtet ser arbeid med kunst og kultur som et kjerneområde som åpner troens rom gjennom et mangfold av uttrykk. Dette arbeidet må ivaretas i plan- og budsjettarbeid på alle nivåer i kirken.»*

Med disse, i tillegg til andre dokumenter og vedtak, har kirken rettmessig igjen satt fokus og ord på kunsten og kulturens selvfølgelige plass i kirken. I dette ligger det en forpliktelse som selvfølgelig må være tydelig i kirkens videre strategiarbeid. Creo har fulgt med i disse prosessene og bidratt underveis på vegne av alle våre medlemmer. Kirken har et kulturelt nedslagsfelt som også strekker seg langt utover dens egne profesjonelle kulturarbeidere og medlemmer forøvrig. I tillegg til å ivareta våre medlemmer på best mulig måte har vi som mål å arbeide for økt forståelse kunstnernes og kunstens plass i samfunnet som helhet.

Creos tilbakemelding

Det er derfor naturlig at vi i den framlagte strategien har et spesielt blikk for hvilken oppmerksomhet kirken vier kunst og kultur innenfor perioden 2022-2025

Dette er hva vi fant: *Kirken er en aktiv kulturskaper i samtiden, og er landets største kulturinstitusjon med kulturarbeidere i hver kommune. Kirken vil satse mer på kunst og kultur for å bidra til å skape mening, undring og tilhørighet hos bredden av folkekirken og i samfunnet for øvrig.*

Det er med beklagelse vi på bakgrunn av dette må fastslå at de føringer som ligger i de dokumentene vi viser til, -og flere med dem, ikke følges opp i forslaget til strategi for 2022-2025.

I flere år har det vært røde tall i kirkens årsstatistikk i de fleste kolonner. Der man imidlertid har sett positive tall, er der hvor kirken har vært aktør og/eller arena innenfor feltet kunst og kultur.

Det er ellers verd å merke seg at der hvor arbeidet med å bygge kirken som arena for kunst og kultur har vært målbevisst og besluttsomt, fører det påfallende ofte også økt oppslutning om kirkens merkevare nummer én, -gudstjenesten. Gudstjenesten er også en kunstproduksjon. Der man har kunstneriske standarder for musikk, sang og andre kunstformer, oppleves gudstjenestelivet vitalisert og får en økende oppslutning.

Om oppslutningen om kirken er et parameter som skal legges til grunn for kirkens valg av strategi, er det oppsiktsvekkende at dette i så liten grad kommer til syne i det framlagte forslaget. Kirkens fornyede oppmerksomhet på kunsten og kulturen som bærer av vesentlige sider med kirkens virksomhet glimrer med sitt fravær. Spesielt det som står i dokumentet om at Den norske kirke forvalter en vesentlig del av kulturarven i Norge skulle tilsi at dette aktualiserer en aktiv og villet satsing på kunst og kultur. Forvaltning av kulturarv handler også om fornyelse. Om ikke det skjer vil kulturarven forvitte, bli uaktuell og museal.

I kirkens reformarbeid er det naturlig nok vekt på det skrevne ord. Men ordene kan aldri dekke opp for det språket som åpner og fortolker uten å bruke ord og faste begreper — kunstens og kulturens ytringsformer. Disse valørene er umistelige og uerstattelige. Derfor må kunsten og kulturen gis en langt tydeligere plass i strategidokumentet. Det som ikke er nevnt blir fort glemt. Om ikke Dnk forstår, anerkjenner og tar de kulturelle virkemidlene fullt ut i bruk, er det vår oppfatning at kirken mister det limet som holder folkekirken sammen.

Satsing på kunst og kultur bør være et sjikt som gjennomsyrrer alle sektorer i kirken, ikke en sektor som vektes opp mot andre sektorer. Kunsten og kulturen bør ha sin selvsagte plass innenfor et hvert arbeidsfelt. Den har sitt virkeområde uavhengig av hvilken «målgruppe» kirken retter seg mot. I kirkens arbeid med urfolk og minoriteter, aldersgrupper og ulike arbeidsfelt, kort sagt i alle segment, er kunsten og kulturen bærer av vesentlige verdier som må ha sin plass og form.

Å ytre seg gjennom kunst og kultur er en profesjon som må ivaretas av personer som kirken selv sier «er kalt og utrustet» til denne tjenesten. Av den grunn er vi opptatt av kirken som kulturinstitusjon og de forutsetninger kirkemusikerne har å arbeide etter.

Å ha en offensiv strategi på kunst- og kulturfeltet kan virke rekrutterende både på lang og kort sikt. Det vil bli enklere å vitalisere og engasjere dem som allerede jobber med kunst og kultur i kirken. Potensialet som ligger i en offensiv og strategisk plan for å rekruttere unge mennesker til å ta et yrkesvalg og utdanning med tanke på arbeid i kirka, skal heller ikke undervurderes.

Høringsspørsmålene

Vi har valgt å ikke gi tilsvar på hvert enkelt punkt i det forelagte skjemaet. Vi opplever at skjemaet gir for sterke føringer i en retning vi ikke synes er formålstjenlig for arbeidet med en ny strategi for DnK. Creo mener det er et påfallende fravær av identitetsmarkører som bestemmer DnK som folkekirke og et fellesskap av mennesker som tilhører den kristne tro og kulturtradisjon i vårt langstrakte land. I så måte mener vi sammenblandingen av identitetsbeskrivelse og kjerneoppgaver fungerer dårlig. Kjerneoppgavene kunne med fordel ha blitt viet mer plass, og der mener vi også at kirkens kulturelle forpliktelse, i tråd med kirkemøtets vedtak i 2018, skulle vært tydelig.

Med vennlig hilsen
Creo – forbundet for kunst og kultur

Anders Hovind, nestleder

Ivar Jarle Eliassen, forbundsstyremedlem